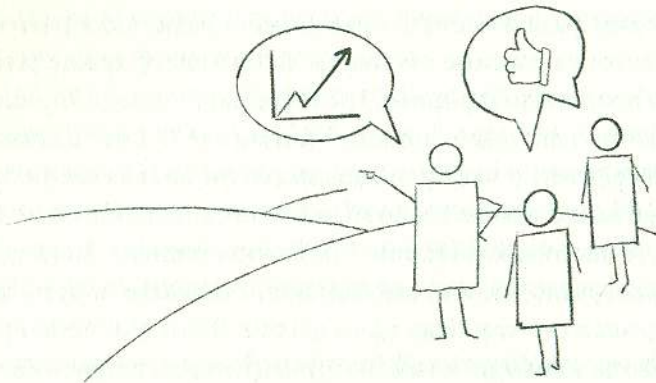

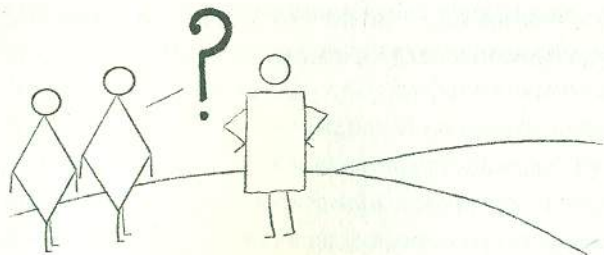
Вступ

Дуже короткий курс постколоніальної теорії в картинках

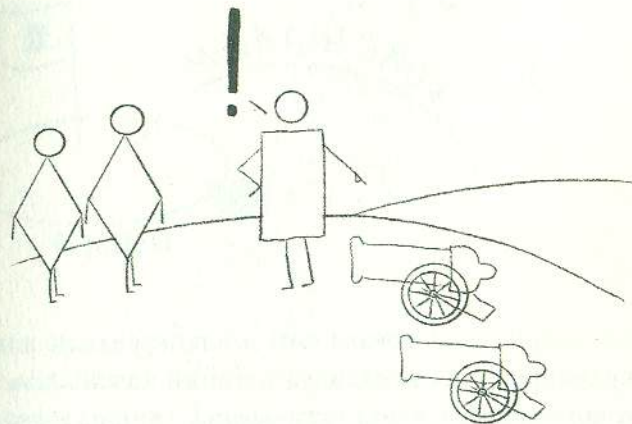
Жила собі спільнота, розвивалась, росла. Аж раптом їй стало тісно: хотілося більше ресурсів та більше влади. Тоді вона вирішила вирушити «далі».

Там «далі» вони знаходили те, що шукали. А ще — інших людей, які їм заважали. І ці інші люди не хотіли віддавати свій дім, свою землю і ресурси.

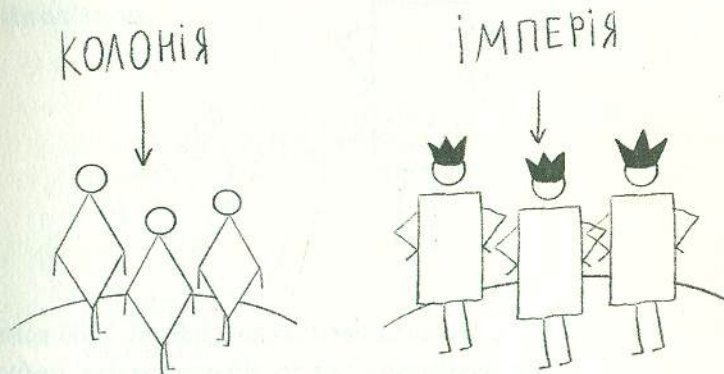
Тоді новоприбула спільнота вдавалася до сили, щоб здобути бажане.

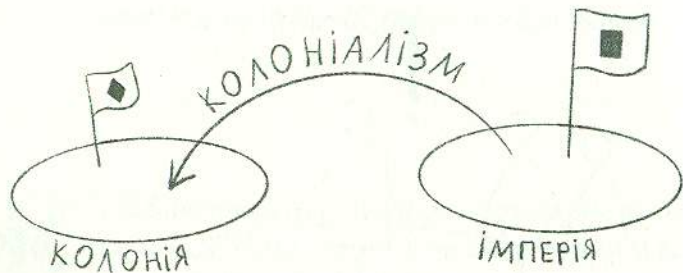
Спільноти, які захоплювали інші території, використовуючи їхні ресурси та людей, нав'язували свої закони та культуру, — це імперії.

Території, які захоплювали без згоди й на яких уже жили люди, — це колонії.

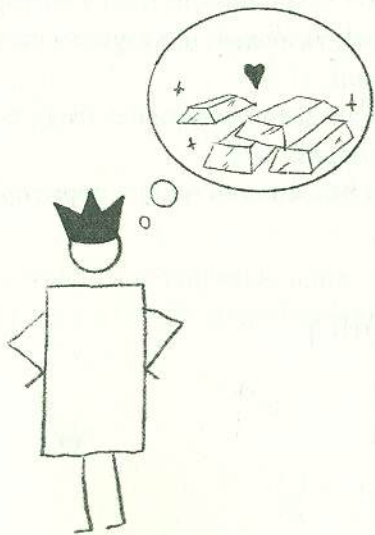
Люди, які проживали на цих територіях, ставали колонізованими.

Політику захоплення і підкорення інших називають колоніалізмом.

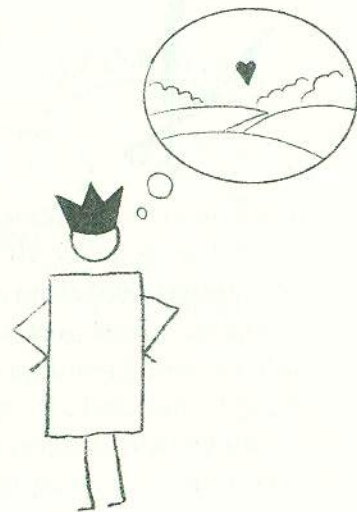

Якщо імперія захоплювала нові землі переважно для видобутку ресурсів, це був експлуатаційний колоніалізм. Колонізатори не переселялися туди масово, а лише керували місцевим населенням.

Якщо ж імперія відправляла багато своїх людей, щоб вони селилися на нових територіях для постійного життя, це був

поселенський колоніалізм. Такі поселення створювались як поблизу імперії, так і на дуже далеких землях.

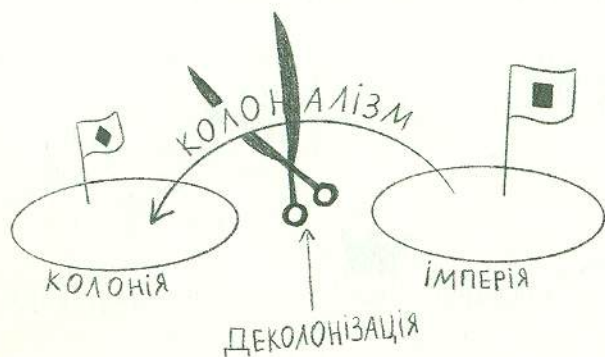

Обидва типи колоніалізму могли відбуватися як далеко (за океаном), так і на сусідніх землях. Місце розташування колонії не визначало її типу — важливо було, з якою метою її створювали.

Іноді колонії ставали «незалежними», але лишались економічно або політично залежними — це називають **неоколоніалізмом**.

А спроба звільнитись називається **деколонізацією**.

1 Злість

Коли я тільки почала цікавитися темою постколоніальних студій, часто дивилась блог одного професора, який на своєму ютуб-каналі розповідав про основні засади цієї тематики. Мені дуже імпонувала його манера подання: він ставив камеру й говорив, без різких склейок та швидкого монтажу. На його сайті була інформація, що він надає платні консультації. Я на ту мить мала стільки запитань, що залюбки вирішила скористатися цією нагодою. Тож ми домовились про дзвінок.

Під час дзвінка в перші хвилини цей професор був трохи стурбованим, поки я пояснювала, чому захотіла звернутися. Він відповів, що думав, ніби йому телефонує його племянниця, бо її звати так само, і не розумів, чому вона пише йому на офіційну пошту, а потім додав: «Але якщо ми вже тут, то продовжуйте». Після цих слів ті 45 хвилин відчувались ще ціннішими.

Активно жестикулюючи, я почала пояснювати всю нашу складну ситуацію: про імперії, які в різний час володіли нами, і те, як політики використовували техніку розділення суспільства, щоб точно мати електорат, і ще багато чого. У кінці монологу я вже очікувала на якийсь діагноз, на якесь рішення: що нам робити? Як деколонізуватися? Поруч із ноутбуком лежав записник, бо я не хотіла втратити жодного цінного слова, які могла почути під час онлайн-зустрічі.

«Розумієте, Маріам, я завжди кажу своїм студентам, які займаються темою деколонізації... — Я активно записую

кожне його слово, намагаючись не пропустити нічого. — ...що основне, що вони мають пам'ятати, коли займаються цією темою, — це... — От зараз я дізнаюся правду, і все стане на свої місця! — Це те, що деколонізація починається з любові...»

«Любові до свого та своїх...» — і в цей момент я відчула, що розплачуся. Щиро кажучи, це не дуже входило до моїх планів, але така проста й водночас логічна відповідь мене ошелесила. Відтоді ця думка не йшла мені з голови.

Деколонізація починається з любові.

Та й справді, все, що я роблю, — це тому, що я хочу, аби мої рідні, близькі, наше суспільство жило, було, існувало, бо я його люблю. В основі всіх моїх дій лежить це просте слово «любов» — воно є головним мотивом. Річ не лише в моралі чи справедливості, не лише в тому, що Україна має перемогти, бо за цим правда і так було б справедливо. Є ще й особистий мотив, який часто керує нашими повсякденними діями: ми любимо своїх близьких і прагнемо зробити для них усе найкраще. Я просто люблю своїх людей і хочу їм допомогти.

Довгий час це було моїм основним поглядом на деколонізацію, що вона починається з любові. Але це змінилось.

Мої думки про любов та деколонізацію підкріплювались читанням робіт Нгугі та Тіонг'о, кенійського письменника, роботу якого я конспектувала. Він писав про деколонізацію, про роль мови, однак особливо ніжно — про своїх людей (більше про його творчість ми поговоримо в розділі «Створення»).

Тут, певно, треба описати мій процес читання: зазвичай я читаю дуже повільно. Повільно, бо намагаюся виписати всі потрібні цитати та пояснити їх. Здебільшого я маю в розкладі 30 хвилин після роботи на день для читання та написання конспекту.

У день, коли я дочитувала Нгугі, у мене ще лишився час, 30 хвилин ще не збігли. Наступним у переліку книжок був Фанон та його робота *The Wretched of the Earth* (з англ. — «Прокляття землі»), тож я вирішила не гаяти часу й взялася за неї. Перше, що я прочитала, було:

Деколонізація — це завжди насильницька подія².

Мене це вразило. Це суперечило всім моїм переконанням та думкам до цього. Я зупинилася після першого ж речення та закрила книгу. Аналізуючи деколонізацію та любов до своїх та свого, я забула про те, яку важливу роль відіграє злість у боротьбі за свободу. Те, як Фанон звернув мою увагу на цей недогляд першим же реченням власної книги, мене розсмішило. На ту мить я ідеалістично вважала, що це все лише про любов та кооперацію. Тож цитата Фанона різко нагадала мені, як я помилялася і що це не тільки про це.

